

2177

Kaina/Price 1/4

L I T V I S

AUSTRALIJOS

DVISAVAITINIS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS ■ LITHUANIAN FORTNIGHTLY

Registered at the GPO, Adelaide, for transmission by post as a periodical.

IV metai

Adelaide, 1951 m. balandžio 9 d.

Nr.8(68)

Radijo bangomis i Tėvyne

VLIKo IR VT PIRMININKO M. KRUPAVIČAUS KALBA, TRANSLIUOTA PER "AMERIKOS BALSŲ" RADIJĄ 1951.II.17 D.

"Sesės ir Broliai Tėvyneje,

Laisvasis pasaulis jūsų neužmiršo. Didžiojo šio laisvę branginančio krašto demokratija sudarė sąlygas tiesos žodžiui pasiekti Jus lietuvių kalba. O juk tiesa yra tiek galinga, kad ji prakala ir storiausią geležinę uždangą. Todėl galiu ir aš šiandien betarpiškai į jus prabilti.

Galva kaista nuo minčių, širdis alpsta nuo jausmų, kai prisimenu Lietuvą. Tiek daug norėtusi Jums pasakyti, o laiko taip maža. Vakar viso pasaulio lietuviai šventėme mūsų Tautos Šventę, minėjome trisdešimt trečiąją Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo sukaktį. Mūsų draugai mus sveikino, žadino viltį, kad lietuvių tauta vėl bus laisva.

Visą laisvės palaimą pajutome tik jos netekę. Šiandie lietuviai nuteisintais, lietuvių tauta pavergta. Mes sekame Jūsų išgyvenimus, Jūs sekate mūsų darbus ir žygius. Mus jungia vienas didelis laisvės troškimas.

Laisvėje gyvenantieji lietuviai daro ir darys viską, kas tik bus jų galioje, kad atstatyti Lietuvos laisvę.

Visi dirbame išvien. Mūsų tautos reikalais už Lietuvos sienų rūpinasi Vyriausias Lietuvai Išlaisvinti Komitetas, sutrumpintai VLIKu vadinamas. Jis glaudžiai bendradarbiauja su Amerikos Lietuvių Taryba ir su mūsų diplomatais. Mūsų darbą lengvina toji aplinkybė, kad Jungtinės Amerikos Valstybės ir eilė kitų valstybių nepripažino 1940 m. birželio 15 d. smurto padarinių ir tebelaiško Lietuvą esant suverene valstybe, tik svetimos kariuomenės okupuota.

Mes karštai trokštame taikos visam pasauliui, bet taikos teisingos ir garbingos. Mes siekiame, kad bū-

tų įvykdyti Atlanto Charterio nuostatai ir įgyvendinti principai, kuriais yra pagrįsta Jungtinių Tautų Organizacija. Mes siekiame, kad ir Lietuvoje būtų įgyvendintos žmogaus teisės ir pagrindinės laisvės, o už vis labiau, kad būtų pašalinti 1940 metų komunistinės agresijos padariniai mūsų tėvyneje.

Mes nesame vieni. Mūsų talkininkai ir sąjungininkai: visas laisvas ir demokratinis pasaulis. Siekdami savo tautos idealų, mes, drauge su mūsų nelaimės draugais, skiname kelią į laisvą ir apjungtą Europą.

Prieš keletą dienų Amerika minėjo savo didžiojo prezidento Abraomo Linkolno gimimo sukaktį. Todėl ir aš noriu baigti savo trumpą žodį Linkolno posakiu: pasišvęskime, kad "Žmonių valdžia jų pačių išrinkta ir jų gerovei dirbanti niekuomet iš šios žemės neišnyktų.

Meldžiu Dievo palaimos ir malonės Lietuvai."

Šaukiu aš tautą GPU užguitą
Ir blaškomią, it rudens lapus,
Į naują vieškelį, į naują buitį,
Kur niekad šiaurūs vėjai neužpūs

Šaukiu lietuvi burtis prie lietuvi
Ir gyvą širdį prie gyvos širdies,
Kad tamsiame vidurnakty nežuvis
Pakiltų rytmečiui gyventi ir žydėti.

Iš sutemų, iš prieblandų išieikit,
Uždekit naują ugnį širdyse,
Vergams palikit vargo naktį klaikią! —
Šaukiu aš, jūsų protėvių dvasia.

(Bernardas Brazdžionis)

LEISKIT I TEVYNE...

KAROLĖ PAŽERAITĖ

(Ištrauka iš mūsų leidžiamos Karolės Pažeraitės knygos "Nusidėjėlė")

VAIZDELIS IS MOKSLEIVIŲ GYVENIMO LIETUVIŲ GIMNAZIJOS BENDRABUTYJE
VORONEŽE, RUSIJOJE, PIRMOJO PASAULINIO KARO METU

Taip mes į tą darbą įgudom, kad jau ramiai galim dirbti ir kalbėtis. Dažnai dainuojam.

Tiek daug išmokau naujų dainų. Tokios gražios lietuviškos dainos. Ypač man patinka daina "Leiskit į tėvynę, leiskit jas savus." Toks ilgesys suspaudžia širdį prisiminus Lietuvą, taip norisi greičiau bėgti, skristi tėvynėn.

"Lėkčiau, lėkčiau, kad galčiau,

Kad turėčiau sparnelius", —

traukiam mes ir toks pavydas ima žiūrėti į laisvai skrendančius žvirblius. Kuo jie už mus geresni? Kodėl jie gali kur nori skristi?

— Jone, o kas bus su tavo drama, kada mes ją vaidinsim? — paklausė Antanė, pakėlus galvą nuo rūpestingai kerpamos žalios medžiagos, pagal padarytą popierinę formą.

Aš tvykst iš netikėtumo. Ligi šiolei aš jai nepapasakojau, ką sakė vedėja, aš tepasakiau, kad vedėjai mano veikalėlis patikęs. O ką dabar aš turėčiau Antanei pasakyti?

— Tu buvai teisi, Antane. Reiktų mano komediją sulietuvinti ir tik tada ją vaidinti. Aš nutariau nuo šiol lietuvių tautai tarnauti ir rusų kalba neberašyti, — atsakiau jai, žiūrėdama į šalį ir neramiai daužydama korpaliu savo kelį.

Antanės rimtam veide pasirodė žypsnis.

— Labai džiaugiuos, Jone, kad pagaliau tu susipratai.

Antanės nuoširdus džiaugsmas mane sugėdino. Aš nuleidau galvą, kaip niekadėjas, apsimesdama rimtai užsiėmusi klijavimu kartoninės nosies ant bato pamušalo.

Antane, Antane, kad tu žinotum, kokia aš veidmainė. Juk aš dar šįryt parašiau naują eilėraštį ir, aišku, ne lietuvių kalba. Ir dar parašysiu ne vieną.

Viešpatie, kaip aš smunku. Nuodėmė traukia paskui save visą virtynę naujų nuodėmių. Tai vis toji didžioji pragariškoji nuodėmė, kaip velnio išpera, mane stumia bedugnėn.

— — — —

Tikybiniais klausimais geriausiai nusimano mūsų šeimininkė. Kai tik mums iškyla kokių neaiškumų, mes tuoj kreipiamės į ją. Ji tokia mums gera ir taip gerai, kaip koks kunigas, išaiškina, išsprendžia sunkiausius klausimus. Vieną kartą mes jai pateikėm per daug sunkų klausimą. Tada ji pakėlė akis į viršų ir atsakė rimtu, dievobaimingu balsu:

— Mergaitės, jūs norit žinot ir tai, ką Dievas panorėjo pasilikti sau, kas mums turi palikti didelę paslaptį. Jeigu šventieji negali Šv. Trejybės ir kitų paslapčių suprasti, tai ko jūs, durniukės, iš Dievo malonės drįstat reikalauti? Vis, mat, žalia jaunystė... Kai jaunas žmogus, tai ir durnas, —

atsiduso šeimininkė.

— O aš girdėjau atvirksčiai kalbant, — nusi juokė Anelė.

— Ką tu girdėjai? Tu plaštakėle margoji, — palingavo šeimininkė sena žilstančia galva ir pasitaisė savo pilką perkelinę priejuortę.

Dabar gera proga. Reikia pasiryžti.

— Ponia, ar nečystata yra didelė nuodėmė? — paklausiau šeimininkę. Taip seniai norėjau aš tą klausimą jai pateikti, bet vis niekaip negalėjau ryžtis.

— Ką, nečystata? Tai, vadinasi, paleistuvystė? Aišku, vaikeli, didelė nuodėmė. Ką ir bekalbėti. Tai baisi, labai baisi nuodėmė. Dievas prisakė vestis, o ne paleistuvauti. Be Bažnyčios palaiminimo neturi teisės moteris su vyru sueiti. Ir iš kur tau į galvą atėjo apie tokį nusidėjimą klausti, vaikeli?

— Aš, ponია šeimininke, maniau, kad nečystata, tai yra nešvara, o ne paleistuvystė, — pasiteisinau aš, sumišus.

— Cha, cha, cha... Kokia tu juokinga, Jone. Mano maldaknygė įrašyta paleistuvystė, o ne nečystata. O tavo, sakai, nečystata? Tai tavo maldaknygė senoviška. Ir kaip tu galėjai manyti, kad nenusiprausti, nešvariais baltiniais dėvėti yra nuodėmė? — juokėsi iš manęs Anelė, o kitos jai pritarė.

Iš tikrųjų, kaip aš galėjau ligi šiolei būti tokia kvaila ir nežinoti, kad nečystata pavadinta paleistuvystė?

— Bet juk aš čia nekalta. Kam kunigai klaidingai maldaknygėn įrašė? — pasiskubinau pasiteisinti.

— Vai, jūs, vaikai, vaikai, — atsiduso šeimininkė ir lėtu siūbuojančiu žingsniu nukrypavo į virtuvę.

— — — —

Bolševikai sumanė padaryti rusų kalbos reformą. Įvedė vienos rūšies "e", kitas "e" panaikino, išmetė nereikalingą raidę gale žodžio, vadinamą "kietą žnklą", ir kitas naujenybes įvedė.

Mūsų klasė dėl to pakeitimo smarkiai susiginčijo su rusų kalbos mokytoju.

Ypač įsikarščiovo Elė.

— Kad mes dėl bolševikų užgaidų turėtume nukentėti, — sušuko ji revoliucionierišku balsu. — Kam gi mes vargom besimokydamos įvairių taisyklių? Ar tam, kad visas mūsų triušas niekais nueitų? Prieš revoliuciją turėjom pataikauti aristokratams, o dabar pataikauti tiems...

— Klausyk, nutilk, — nutraukė ją Aldona ramiu, griežtu balsu. — Žinai, kokie dabar laikai...

Mokytojas nervingai matavo savo sieksniniu žingsniu klasės grindis, ir jo veidai įgavo virto vežio spalvą.

Ir kitos mergaitės įsikarščiovo ir vis po žodį

Lietuvių Tautos Pranašas Dr. Vydūnas Vasario 16 Gimnazijos atidarymo iškilnėse kalba į jaunuomenę.

kitą stengėsi prisidėti prie Elės kalbos.

Man pasiroylė, kad mūsų mokytojų tokia klasės nuotaika patiko, bet jam nepatogu buvo mums pritarti.

Jis tik nusišypsojo kalnu šypsniu ir tepasakė, tardamas žodžius ukrainietiška tarena, akcentuodamas garsą "o".

— Matot, panelės, mums toji rašybos reforma, galima sakyti, nereikalinga, nes mes gana taisyklingai, galima sakyti, rašome pagal seną rašybą, bet senoji rašyba yra neparanki ir neprieinama plačiosioms masėms. Be to, ji sunkiai prieinama, galima sakyti, ir pradžiamokslams. Būsiosios kartos bus dėkingos bolševikams už toį palengvinimą.

Mums besiginčijant pasigirdo skambutis, ir mokytojas pasiskubino iš klasės išeiti.

Tada mes pribėgom prie Elės ir pasveikinom ją

už drąsą.

Tik Aldona nepasijudino iš vietos ir ištare autoritetingu balsu:

— Visai nereikalingas tas jūsų įsivairavimas. Kas mums rūpi rusų kalba ir jos reforma? Tegu rusai kariasi, ar pjaunasi, ar mums ne visvien? Mes gi esam lietuviai. Jei jau norėtume pasivairuoti, tai galėtume ginčytis tik dėl savo grynai lietuviškų, patriotiškų reikalų ir idealų.

Po tokios rimtos Aldonos kalbos visos mergaitės, kaip atoslūgis jūroje, atoslūgo nuo Elės ir apipuolė Aldoną. Dabar jai priklausė pagarba. Juk ji taip gražiai ir teisingai pasakė.

Elė paiko viena be šalininkų. Prieš porą mėnesių gal aš būčiau stojusi jos pusėn, bet dabar, išklausiusi Aldonos kalbos ir pripažindama jai pergalės vainiką, nenorėjau veidmainiauti.

Kaip išmintingai moka kitos pakalbėti. Kodėl gi aš nemoku nė išsižioti žmoniškai?

Bet kodėl Elė nepasakė kitų pavyzdžių ir liko savo suole besėdinti ir pikta į bendraklases bežvelgianti? Ji taip pat turėtų pripažinti, kad Aldona laimėjo.

Tai todėl, kad ji nelaiko savęs lietuve.

Kai aš, atsigrįžusi, pasižiūrėjau į ją, Elė mane persmeigė kupinu paniekos žvilgsniu.

Man pasidarė nesmagu, ir aš pasiskubinau išsprukti į koridorių.

Viskas baigta su Ele. Ji nebe norės su manim draugauti, kad aš jos kritiškam momente nepalaukia. Ką padarysi? Tokio didelio noro su ja draugauti ir aš nebeturiu. Aš turiu ir be jos pakankamai draugių. Štai Magdūtė ir Jadzė gana maloniai į mane žiūri ir kalbina mane. O jos yra tikros lietuvės. Jos ir aš, kaip vienbalsiai mūsų klasė nusprendė, esame panašios. Be to, jos yra beveik iš vieno krašto su manim. O Elė yra netikra lietuvė. Tai kas man iš jos?

PASaulio SPAUDOS PUSLAPIUOSE

DAR DAUGIAU STIPRINS "AMERIKOS BALSA"

Spaudos žiniomis, JAV senatorius demokr. W. Bentonas, anksčiau vadovavęs Amerikos Balsui, kuriuo dabar duodamos transliacijos ir lietuviškai, pasiūlė jį padaryti nuo Valst. Departamento nepriklausomą, nes vienam vieninteliui užs. reik. ministriui esą neįmanoma tokią didžiulę organizaciją tinkamai prižiūrėti. Ateity AB numatoma dar daugiau išplėsti, būtent, iki 13.000 bendradarbių ir tarnautojų. Tada jo personalas bus didesnis už didžiausios amerikiečių telegramų agentūros Associated Press, radijo bendrovės National Broadcasting Company ir filmų b-vės Goldwyn Mayer personalus drauge sudėtus į krūvą.

KIEK SUINTENSYVINAMAS PROPAGANDOS KARAS PRIEŠ SOVIETUS

"ABN Korr." žiniomis, Laisvosios Europos Komiteto vadovybėje padaryta pakeitimų, kurie verčia daryti išvadą, kad jo veikla bus dar daugiau sustiprinta. Naujuoju pirmininku pakviestas 48 m. amerikietis publicistas Charles Douglas Jackson,

žurnalo "Fortune" leidėjas ir vicepirmininkas ake. b-vės, kuri milijoniniu tiražu leidžia žinomuosius amerikiečių savaitraščius "Time" ir "Life". 1944 m. Jacksonas Eisenhowerio štabe vadovavo psichologinio karo vedimui. "ABN Korr." daro išvadą, jog dabar propagandinis karas prieš Sov. S-gą bus ne tik pagriežtintas, bet dar daugiau: nuo šio laiko jis bus vedamas su tokiu pat intensyvumu ir stiliumi, kaip kad jis buvo vedamas 1944 m. prieš 3-įj Reichą. Tam tikslui Jacksonas jau dabar paprašė 1951 m. 145 mil. dolerių.

Daugiausia šio komiteto iniciatyva bus taip pat sustiprintos radijo transliacijos tautoms už geležinės uždangos. Dar šį pavasarį Holtkirchene, netoli Muencheno, bus paleistas į apyvertą 300 kilovatų galingumo siųstuvas, kuris savo transliacijomis apims Sovietų S-gos europinę dalį, Kaukazą, Art. Rytus ir Šiaurės Afriką. Išsyk numatytos transliacijos satelitų kalbomis, ir ABN Korr. pasigenda transliacijų kalbomis tų tautų, kurios yra Sovietų pavergtos pačioj Sov. S-goj, taip pat pageidauja, kad būtų užmegstas ryšys su visais rezistenciniais organais, ne tik su kai kuriais vienališkais komitetais, nes tai pa-

Apie minejimus, Karaliaus karuna ir Instituta

Įvairūs minėjimai, susirinkimai koncertai ir kiti visuomeniški parengimai turi didelės reikšmės mūsų bendruomenės apjungimui ir susigyvenimui į vieną tamprią bendruomenės šeimą. Didelė mūsų bendruomenės dalis po stovyklinio gyvenimo Vokietijoje laikosi nuošaliai ir vengia dalyvauti visuomeniškame gyvenime. Vado vaujančių asmenų pareiga kiek galint daugiau tautiečių įtraukti į aktingus PLB narius per susirinkimus, paskaitas, koncertus, mūsų tautines šventes, lietuviškas pamaldas ir kitus parengimus. Kad visa tai būtų patrauklu ir įdomu, tenka visų parengimų programą tinkamai organizuoti. Pirmoji sąlyga yra neišstesti rimto

pobūdžio parengimo ilgiau kaip pusantros, o ilgiausia dviejų valandų. Pramoginiai parengimai gali būti ir ilgesni. Antroji sąlyga — įvairumas ir nepasikartojimas ypač paskaitose, pranešimuose.

Būdami beveik vis' fizinio darbo darbininkai, po dienos darbo atėję į susirinkimą, negalime ramiai beįsėdėti po tris ar keturias valandas salėje klausydamiesi ilgų, kartais ir nuobodžių kalbų. Reiktų kai kada pakeisti ir kalbėtojus, nors jie ir labai geri žodžio menininkai ir turinčių minčių patiekia. Tas pats kalbėtojas su laiku pradeda pasikartoti ir nusbosta klausytojams. Pav., viename Viktorijos mieste beveik nė vieno minėjimo, susirinkimo ne-

buvo, kur nekaltėtų tas pats asmuo laikydamas paskaitą, darydamas pranešimą, pirmininkaudamas ar rezoliuciją skaitydamas. Visada pradedama nuo Adomo ir Jievos, niekuomet nepamirštama karališkoji Mindaugo karūna. Kalbamos vietovės tautiečių visada susirenka po tris, keturis, o kartais ir po šešis šimtus į parengimus. Jaučiamas nemažas veiklumas ir visuomeniškas susipratimas. Parengimų organizatoriai, neišvaikykite tautiečių iš salių savo perilgais parengimais ir tomis pačiomis paskaitomis, prasi-dedančiomis nuo Adomo ir Jievos! Venkime koncesinių kalbėtojų- Tremtinių auditorija ne universitetas, stenkimės daugiau pažinti tautiečių psichologiją!

dės geriau atskleisti visą tiesą apie šurpią bolševikinę tikrovę.

KADA VISAME PASAULYJE ĮSIGALĖS GARANTUOTOSIOS LAISVĖS?

Paprastai visuomet gerai informuotas britų „The Observer“ (Nr. 8332) duoda atsakymą į šiuos du ne tik britams, bet ir kiekvienam europiečiui rūpimus klausimus: 1) kam tas milžiniškas amerikiečių ginklavimas ir 2) kas būtų, jei sovietai, supratę jo reikšmę, nelaukdami, kol amerikiečiai pasieks pačią savo galybės viršūnę, smogtų tuojau. Laikraštis svarstydamas klausimą, kuri valstybė bus galin-giausia pasaulyje kariniu atžvilgiu po poros-trejų metų, pažymi, kad be dabartinės karo tarnybos praplėtimo, per pastaruosius tris metus (nuo 1950.VII.1 iki 1953.VI.30) JAV atsiginklavimui skiria 140 milijardų dolerių. Tada atsiginklavimas bus baigtas. Jo rėmuose numatoma skirti JAV sąjungininkams kur kas didesnė karinė pagalba nei dabar pagal Mar-shalio planą.

Pasaulis žino, kokių baisių skaičių buvo pasiekęs vokiečių ginklavimasis prieš 2-ąjį karą ir sovietų—jo metu ir po jo. Tačiau visa tai, pažymi dienraštis, yra tik niekis, palyginus su tuo, kokia apimtimi šio tiks-lo ėmėsi dabar amerikiečiai. Pagal dabartinę programą JAV yra pasiryžusios per pastaruosius puster-čių metų pasidaryti galingesnės negu visas kitas li-kusias pasaulis, suėmus krūvon draugus, neutraliuo-sius ir priešus. Jau vien šiais metais amerikiečių gy-nyba bus 8 kart didesnė už padidintą britų gynybą, o jų išlaidos gynybos reikalams 1950-1953 m. 5 kar-tus prašoks visos Britanijos metines gyventojų pa-žamas. Tik per 1 metus amerikiečių suteikta savo sąjungininkams karinė parama bus didesnė už visą britų biudžetą.

Tiesa, šiuo metu Rusija turi tam tikrą pranašumą Europos ir Azijos žemyne. Tačiau toji situacija pasibaigs po 18 mėnesių. Galimas dalykas, kad ji pramatydama tai, gali ryžtis per tuos 18 mėnesių smogti bet kurio metu, tačiau tai amerikiečių gink-

lavimą tik dar daugiau pagreitinų. Tiesa, atsisaky-dama agresijos Rusija gali išsaugoti savo statusą kaip nepriklausoma valstybė. Tačiau dabar jau niekas jai neišsaugos tos pozicijos, kurią ji buvo užė-musi pasaulyje 1945-1950 m. Mintis apie jėgų pusiau-svyrą ir pasaulio pasidalinimą tarp 2 didžiųjų pri-klauso jau praeičiai, kai Rusija buvo ginkluota ir JAV neginkluotos. Rusija — jei nenorės imtis savi-žudžio karo — per porą ar trejetą sekančių metų iš pirmieilės galybės nusileis tarp antrieilųjų. JAV ne-nori dominuoti pasaulyje, jos tik nori, kad dominuo-tų Jungtinės Tautos ir galiausiai įsigalėtų tie prin-cipai, kurie numatyti Atlanto Chartoje, — baigia reikšmingas pastabas laikraštis.

Dar preciziškiau savo pastabas tuo reikalu for-mulavo vasario 26 d. „Newsweek“. Žurnalo nuomo-nė, Politbiuras atsistoja prieš klausimą: „Ką laisva-sis pasaulis darys, kai atsiginklavimas bus baigtas? Ar mėgins sugniuždyti sovietų režimą? Jei Krem-lius įsitikins, jog plataus masto karas per 5 metus neišvengiamas, galimas dalykas, jog apsispręs smog-ti dabar. Tačiau ir šiuo atveju geriausi amerikiečių strategai sakosi neišmaną, kaip sovietai galėtų lai-mėti karą. O neatsakingiems spėliotojams arba apie reikalą ir nenusivokiantiems — žurnalas pataria ver-čiau laikyti liežuvį už dantų.

NUOŠIRDUS PRANCŪZŲ ATSLIEPIMAS APIE LIETUVĄ

Lietuviams palankus prancūzų „Revue Parlemen-taire“ savo Nr. 37 labai gražiai atsiliepia apie lietu-vių suruoštą šiemetinį nepriklausomybės minėjimą Prancūzijoje ir visame pasaulyje, ta proga iškeldamas lietuvių kovas už savo tautos laisvę, per Ame-rikos Balsą pradėtąsias transliacijas lietuvių kalba ir JAV užs. reik. viceministerio E. Barrett ta proga paskelbta pareiškimą, kodėl JAV niekaip nepripa-žino Pabaltijo valstybių okupacijos. Gale pažymė-tinas buv. Prancūzijos I ambasadoriaus Lietuvai G. Puyaux sveikinimas lietuvių tautai su nuoširdžiais linkėjimais veikti susilaukti šviesesnės ateities.

(ELTA)

Kitas mūsų bendruomenės vadovybės liguistumas — "Vaikščiojimas debesų briaunomis." Praeitų metų pabaigoje įsisteigė Melbourne Karaliaus Mindaugo Aukštųjų Mokslų Institutas su penkiais skyriais bei Instituto Direktorium, penkiais dekanais ir 8 lektorais prysaky. Nepamirštami senato posėdžiai su Generaliniu Sekretorium. Po penkių mėnesių paskelbus registraciją, užsirašė septyni klausytojai. Vadinas, lektorių skaičius pralenkia studentų skaičius. Kai kurie Instituto skyriai nesusilaukė nė po vieną klausytoją, tačiau senato posėdis nutarė pradėti Instituto darbą ne liaudies universiteto teisėmis, bet Karaliaus Mindaugo Aukštųjų Mokslų Instituto rėmuose, nežūrint, kad klausytojais galės atėiti į paskaitas bet kuris pilietis ir pradžios mokyklos nebaigęs! Ar tai ne pasityčiojimas iš Aukštųjų Mokslų Instituto sąvokos?! Ar negeriau būtų tęsti jau seniau pradėtą LKF organizuojamas paskaitas nesiofišuojuojant aukštais titulais ir neatbaidant mūsų bendruomenės plačiųjų sluoksnių. Kiek daug sugaūinta popieriaus, sugaišta brangaus laiko posėdžiuose ir suvažiavimuose dėl neįgyvendinamos Karaliaus Mindaugo Aukštųjų Mokslų Instituto idėjos?! Daugiau blaivumo steigiant švietimo institucijas!

S. Vilmantas

Kuriama ML Biciuliu Draugija

Australijos lietuviai, sekdami Kanados ir JAV lietuvių pavyzdžiais, nutarė ir Australijoje suorganizuoti Mažosios Lietuvos Biciulių Draugiją, kurios tikslas yra:

1) Neišeinant iš bendrųjų Pasaulio Lietuvių Bendruomenės uždavinių padėti Maž. Lietuvos Tarybai jos sunkioje kovoje už lietuviybės išlaikymą tarp Prūsijos lietuvių;

2) Visomis jėgomis padėti Mažosios Lietuvos lietuviams jų kovoje už krašto išlaisvinimą iš svetimų jungo ir įsijungimą į vieną ir bendrą laisvą ir nepriklausomą demokratinę Lietuvos valstybę;

3) Morališkai ir materiališkai remti į sunkią padėtį patekusius Maž. Lietuvos lietuvius, ypačingai tuos, kurie yra už lietuviybę nukentėję;

4) Rūpintis Maž. Lietuvos lietuvių emigraciniais reikalais padedant jiems emigruoti į Australiją, taip, kaip Kanados lietuviai padėjo, išrūpindami iš vyriausybės leidimą 600 šeimų iš Mažosios Lietuvos atvykti į Kanadą.

Maž. Lietuvos Biciulių Draugija yra nepartinė ir nepolitinė organizacija, apjungianti tiek Didž. Lietuvos, tiek ir Mažosios Lietuvos lietuvius bendram darbui.

Draugija tvarkosi panašiais is-

tatais, kaip ir visos draugijos, turėdama savo organus, skyrius ir seniūnijas su slaptu balsavimu renkamosis valdybomis ir rev. komisijomis.

Kadangi kiekviena veikla yra sėkminga ir įmanoma tik organizuotu būdu, todėl Australijos Lietuvių Maž. Lietuvos Biciulių Draugijos Organizacinio Komiteto vardu, turėdami reikiamus įgaliojimus, kviečiamie visus Australijos lietuvius, kurie teisingai supranta Maž. Lietuvos lietuvių kovos prasmingumą ir naudą mūsų tautai, organizuotis į Maž. Lietuvos Biciulių Draugiją, pranešant draugijos įgaliotiniui savo vardą, pavardę ir adresą, pridėdant 2/6 šil. vertės Postal Note įstojamojo nario mokesčio.

Tie, kurie prisiųs 5 šil. vertės Postal Note, gaus Maž. Lietuvos lietuvių laikraštį, Nr. 2, kurio kaina yra 3 pašto kuponai. Likusieji 2 šil. bus užskaityti už pilną įstojamojo nario mokėstį.

Visais reikalais rašyti šiuo adresu: **Mr. Alb. Pocius, Sutton St. Warragul, Vic.**

Mes tikime, kad Australijos lietuviai, kurie pirmieji persiorganizavo į Pasaulio Lietuvių Bendruomenę ir įkūrė Kultūros Fondą, prisidės ir prie šio kilnaus darbo.

Susidarius pakankamam narių skaičiui bus išrinkti teisėti valdomieji organai pagal narių valią ir didesnėse lietuvių susibūrimo vietovėse įkurti skyriai arba seniūnijos.

1951 m. kovo 20 d.

Maž. Liet. B. D-jos Org. K-tas

PIRMOJI GENOCIDO PARODA

Waterbury atidaryta pirmoji pasaulio genocido paroda apie Lietuvą.

Amerikiečių "Waterbury Sunday Republican" savo vasario 11 d. laidojį įsidėjo didžiulę nuotrauką, vaizduojančią, kaip Waterburio miesto burmistras R. E. Snyderis kerpa kaspiną, tuo būdu atidarydamas pirmąją pasaulio genocido terminu suruoštą tos rūšies parodą. Šalia jo stovi Yale's universiteto profesorius R. Lemkinas tikrasis "genocido" termino autorius, ir p. M. Andriakis; toliau — A. A. Aleksis, kun. J. Valantiejus J. Rimašauskas ir minimajai parodai ruošti nariai.

Toliau dienraštis pastebi, kad pirmoji paroda, vaizduojanti

krūviną lietuvių tautos kelią už savo laisvę, suruošta Lietuvių Tremtinių Draugijos Waterburio mieste ir globojama Waterburio Liet. Tarybos, Silas Bronson knygyne buvo pakartota vasario 25 d. Ji pavadinta "Lietuvos genocidas." Tą genocidą pavaizduoja įvairūs dokumentai, fotokopijos, nužudytųjų nuotraukos etc.

Atidarymo žodį tarė prof. R. Lemkinas, kuris pažymėjo, jog reikia tikėtis, kad ir JAV senatas veikia senatoriaus Brien Mc. Mahono rūpesčiu genocido sutartį ratifikuos, kaip kad ją ratifikavo jau 28 valstybės. Pasaulio civilizacija susideda iš įvairių tautų įnašų. Mes turime teisę reikalauti, kalbėjo Yale's un-to profesorius, kad pasaulis apsaugotų tuos įnašus,

kuriuos duoda tokia sena Europos tauta, kaip lietuvių.

Prof. Lemkinas, kuris sakėsi lankęsis Lietuvoje 1939 ir 1940 m., smulkiau apibūdino baltų tautų pasiektuosius kultūrinius laimėjimus ir pastebėjo, kad jam labai didelį įspūdį padarė "tie dideli kultūriniai laimėjimai šitos senos tautos, kuri atsistatė iš naujo ir šioje Europos dalyje tuo būdu išsikovojo sau tinkamą vietą." Lietuvius jis pavaizdavo kaip "prakilnią didžiųjų tradicijų tautą." Kodėl negalima 3 milijonų tautos žmogžudžio sustabdyti tuo pačiu

REIKSMINGA PAVERGTUJU TAUTU Laisves Deklaracija

Vasario 11 d. Philadelphijoje, prie Nepriklausomybės salės ir Laisvės Varpo, plevėsuojant tautinėms vėliavoms, šių tautų buv. įvairūs pareigūnai pasirašė vad. Laisvės Deklaraciją: Albanijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Estijos, Latvijos, Lietuvos, Lenkijos, Rumunijos, Vengrijos ir Jugoslavijos. Po deklaracija padėta apie 200 parašų. Rusų tautos demokratijos vardu savo parašą padėjo su drauge 10 Sovietų paglemžtų rytinių ir centrinių Europos tautų atstovais ir Aleksandras Kerenskis.

Po akto pasirašymo netoliese vardo viešbutyje buvo suruošti pietūs, kuriuose dalyvavo apie 300 tremtinių ir įtakingų amerikiečių politikų. Pirmininkavo būv.

būdu, kaip kad sustabdomas atskiro žmogaus žvėdas? reiške savo pasipiktinimą svarbiausius genocido sąjūdžio kūrėjais.

Kun. J. Valantiejus, šv. Juozapo bažnyčios rektorius, savo maldos žody prašė Apvaizdą atsižvelgti į "mūsų kraujais plūstančio krašto kančias" ir atsiųsti jam išgelbėjimą. Minimoji paroda yra pirmoji pasauly, suruošta genocido vardu, pažymi dienraštis.

J. Rimašauskas 4 metus išlaikytas nacių ir sovietų kalėjimuose ir rinkęs tuos dokumentus daugiau kaip 10 metų, pareiškė savo įsitikinimą, jog to Lietuvos genocido dokumentus turės proga pamatyti apie 2 milijonai žmonių. Miesto burmistras R. E. Snyderis, gražiai pasveikines svečius, galiausiai savo žodi baigė lietuviškai pareikštu linkėjimu: "Kas bus, kas nebus — o Lietuva nepražus". Tu žodžių jį išmokinusi lietuviškai jo žmona Elera, kuri yra taip pat lietuviško kilmės. Be jų dar kalbėjo Atty, cl. V. Balanda ir p. M. Devenis.

Laikraštis gale priduria, jog tarp parodos eksponatu buvo taip pat fotostatinė kopija sutarties, pasirašytos Ribbentropo ir Molotovo, kuria buvo sutarta "perduoti" Lietuvos teritoriją Sovietų Sąjungai.

(ELTA)

JAV ambasadorius Japonijai Mr. Grew. Visų tremtinių vardu kalbą pasakė vengrų atstovas, mons. Bela Varga, kuris šį deklaracijos pasirašymą palygino su 13 pirmųjų Amerikos valstybių, sudariusių patį pirminį JAV branduolį, "Nepriklausomybės Deklaracijos" pasirašymu prieš 175 metus.

Ypač reikšmingą kalbą pasakė Pensilvanijos un-to galva, buv. respublikonų pretendentas į JAV prezidentus p. H. Stasenai. Jis pranašavo, jog deklaracijos tekstu bus lemta čia minimų 10 tautų netolimoj ateity suvaidinti tokį pat vaidmenį, kokį kad "Declaration of Independence" yra suvaidinusi JAV.

Ta proga jis taip pat prisiminė ir JAV tenkantį atsakingumą už Sovietinio imperiaizmo glostymą Teherano, Jaltos ir Potsdamo sutartinis, tokiu būdu palaidojant teisingos taikos galinumus, kurie iš tikro buvo taip arti. Kalbėtojas teigė, kad atstovai tu 10 tautų, kurie pasirašė minimąją deklaraciją, dabar pavadinta "Declaration of the Aims and Principles of Liberation of the Central and Eastern European Peoples", žino, jog ne dėl jų kaltės visa taip blogai susiklostė, jog laimėjus kara betgi nebuvo laimėta teisinga taika. Ta čia jis užtikrino, jog Amerika savo klaidas atitaisys ir reiške įsitikinimą, jog amerikiečių tauta, savo abiejų politinių partijų vedama netrukus sudarys bendrą išlaisvinimo planą, kuri įgyvendinti paves karo vadui, laimėjusiam 2-ji pasaulinį karą.

Susirinkę tremtinių atstovai sustoję entuziastiškai plojo p. Stasenai už jo brangų pažadą ir kupini vilčių, kad jiems teks matyti savo kraštus vėl laisvus nuo sovietinio slogučio, išsiskirsė namo.

Apie minimąją deklaraciją ir ta proga suruoštas iškilmes labai plačiai rašė amerikiečių spauda ir skelbė visu pasaulio kraštu radijai, tuo būdu dar kartą plačiai išgarsindami geležinės uždangos Rytuose prarytuosius kraštus, tarp jų ir mūsų tėvynę Lietuvą.

(ELTA)

Jona Vaitku prisiminus

Š. m. vasario 24 d. netoli Bonegillos stovyklos, auto katastrofoje buvo sunkiai sužeistas Jonas, Jono sūnus, Vaitkus, kuris neatgavęs sąmonės, po dviejų valandų atsiskyrė su šiuo pasauliu. Žuvo pačiame savo jaunystės žydėjime, turėdamas vos 35 metus amžiaus.

Baigęs Šiaulių berniukų gimnaziją buvo bemėginęs įstoti į Vytauto Didžiojo universitetą, bet prasidėjęs antrasis didysis karas sutrukdė numatytas studijas.

Karo audrų blaškomas, a. a. Jonas atsidūrė Italijoje, kur privertinai tarnavo vokiškuose daliniuose. Nutaikęs proga, jis slapta su keliais lietuviams pabėgo į Šveicariją. Išbuvęs kai kurį laiką šveicariškuose lageriuose (buvo internuotas) buvo išleistas į laisvę ir iškovojo sau teisę studijuoti šveicariškose aukštesiose mokyklose. Neilgai jam teko studijuoti, nes anksčiau šelpusios lietuviškos organizacijos atsisakė šelpti ir jam teko griebtis bet kokio darbo. Nors ir sunkiai dirbdamas jis lankė vakarinius metalistų kursus ir juos po dviejų metų įtempto darbo baigė. Po to jam teko dirbti įvairiose šveicariškose įmonėse. Dėl sudarytų iš šveicarų pusės nepalankių gyvenimo sąlygų, a. a. Jonas Vaitkus, taip kaip ir daugelis kitų lietuvių, turėjo apleisti Šveicariją ir keliauti į tolimąją Australiją, kad nutrauktų savo gyvenimo siūlą...

Nepriklausomybės laikais a. a. Jonas Vaitkus neapleido ir sporto srities. Ypač jis pasižymėjo teniso sporte. Buvo Šiaulių miesto ir apylinkės teniso meisteris ir daugelį kartų jis atstovavo užsieniuose ir Lietuvos valstybinę rinktinę.

Paskutiniu laiku a. a. Jonas Vaitkus dirbo Bonegillos stovykloje kaip šoferis.

Dideliam nuliūdime jis paliko savo sužadėtinę p. S. Bogvilaite.

Jonas Kalvaitis

— Argentinos vyriausybė paskelbė kad Argentinos mokslininkai išradę naujus metodus gauti atominę energiją ir kad šis išradimas galės būti plačiai pritaikintas pramonėje. JAV-bėse ir kitur dėl pranešimo pasisakyta skeptiškai.

ENGLISH SECTION

On The Liberation Front

Lithuanian American Council Resolution

The nationwide coalition the Lithuanian American Council met in annual conference at the Mc Alpin Hotel in New York on November 17 and 18, 1950, and, among other resolutions, passed the following:

"Members of the Lithuanian American Council are convinced that the counsels of Americans of Central and Eastern European descent are valuable to the Government of the United States in formulating its policies with respect to the particular countries of that area of Europe.

"Furthermore, a closer coordination of the efforts directed at the liberation of the European nations presently placed behind the Soviet Iron Curtain would be most helpful in enlightening American public opinion and hastening the liberation of all of those nations.

"Efforts of coordination were half-hearted thus far. The excessive nationalism of some groups, such as represented by the motto of **Lwow i Wilno** and signifying a will to perpetuate the errors of the past, is actually hampering such cooperation. We are confident, however, that acting on the soil of this country and being citizens of a country which opposes enslavement, aggression and injustice, all of the nationality groups upon founding their working cooperation would be instrumental in bringing a closer understanding and curbing excessive nationalism within those nations from which they themselves originated.

"Wherefore, the Lithuanian American Council stands ready to establish a close collaboration with other similar groups, particularly with representative organizations of Americans of Latvian, Estonian, Polish, Ukrainian, and Witheruthenian descent.

"The national officers of this

Council are hereby authorized to initiate such steps as may be necessary for the implementing of this resolution."

American Organisations

Several years ago, a Federation of Americans of Central and Eastern European Descent was formed by representatives delegated by the Slovak, Ukrainian, Polish, Hungarian, Serb, Croat and Lithuanian American fraternal orders. The respective delegates of Lithuanian and Polish Americans are heads of their political coalition committees the Lithuanian American Council and the Polish American Congress. It is estimated that a bloc of thirteen to fourteen million voters is potentially represented in such an organization. Furthermore, the large fraternal orders have hundreds of millions of dollars in property, and have at their disposal the machinery for fund raising by voluntary contributions among the membership of the various "Alliances" as well as the support of hundreds of daily and weekly newspapers, and hundreds of radio "hours" in various languages throughout the country.

Should all or most of the representatives of these influential fraternal orders and political action committees develop a sincere will to collaborate to achieve the supreme objective common to all the millions of people represented by them — the liberation of the lands of their fathers enslaved by Soviet Russia, — their joint undertaking could not be ignored in policy-making and Congressional circles. Fortunately for the Kremlin and for the supporters of Russian imperialism in American circles, the Federation had not developed its full possibilities. There are elements of friction between the various groups as shown by the Lithuanian American Council resolution cited above. Nevertheless, all these groups can sit around the same table and un-

dertake at least limited actions jointly.

American of Lithuanian, Latvian and Estonian background are associated in a number of organizations, such as the Baltic American Society in New York, and similar societies in Boston and Baltimore, and a Scandinavian Baltic Society in Washington, and the idea is rapidly spreading to other communities in the United States and Canada. Activities of these societies follow mostly cultural and social lines, and occasionally local political participation.

On a cultural-linguistic or "nationality" level, most of the individual groups are excellently organized for political action on a nationwide coalition basis. The Polish American Congress, the Lithuanian American Council, the Ukrainian American Congress, the American Friends of Slovak Freedom, etc., are representative of the millions of Americans, their constituencies. All of the above mentioned organizations represent the "old immigration" groups, constituencies with roots in this country for several generations and, on national boards, directed by second, third and fourth generation Americans. Such groups have little difficulty in absorbing and Americanizing the considerable influx of new arrivals, the former "displaced persons."

The Latvian and Estonian American groups were doubled or trebled by new arrivals. Both these groups experienced tremendous expansion of organizational activities, press and cultural revival. Formation of nationwide organization is in the process. The Witheruthenians however represent a new group in America. It has old roots in this country but little organized identity. It has energetic personalities and a number of intellectuals among the new arrivals who helped the "old" immigration groups to find their own identity. Unfortunately, however, the new arrivals brought along their "old country" factio-

nal splinter divisions.

Liberation Movements Among Exiles

The Lithuanian underground struggle for freedom is perfectly unified in the home country and abroad. The Supreme Lithuanian Committee of Liberation (VLIK) is made up of representatives of all of the major political parties underground combat organizations. The Latvian and Estonian liberation movements are somewhat more complicated in their structure a fair degree of unification. Inasmuch as the forced annexation of the Baltic states by the Soviet Union is not recognized by the great Democracies,

and the diplomatic and consular establishments of Lithuania, Latvia and Estonia continue to function in a number of countries, there is coordination between Baltic underground resistance movements, their liberation committees abroad and diplomatic representatives.

Free Poles still cling to the tenuous line of "legitimacy" as represented by the President and in a number of countries which had not succumbed to appeasement policy as readily as had the great Powers. The Polish Government-in-Exile is passing through a long crisis perpetuated by representatives of the political parties

abroad.

Centrally situated Poland holds the key to a number of international problems affecting Poland's neighbors. Consequently, the persisting crisis in Polish exile circles is a heavy blow to a number of nations seeking liberation by joint effort. Furthermore, the "legitimate" Polish Government-in-Exile (whose predecessors were involved in not quite as legitimate an acedency) insists on twin claims:

(a) the "legitimate" frontiers in the east, including the 1921 Riga Treaty line with Russia and the illegally seized Vilnius, the capital of Lithuania, together with Ukrainian-populated areas around Lwow-Lviv; and

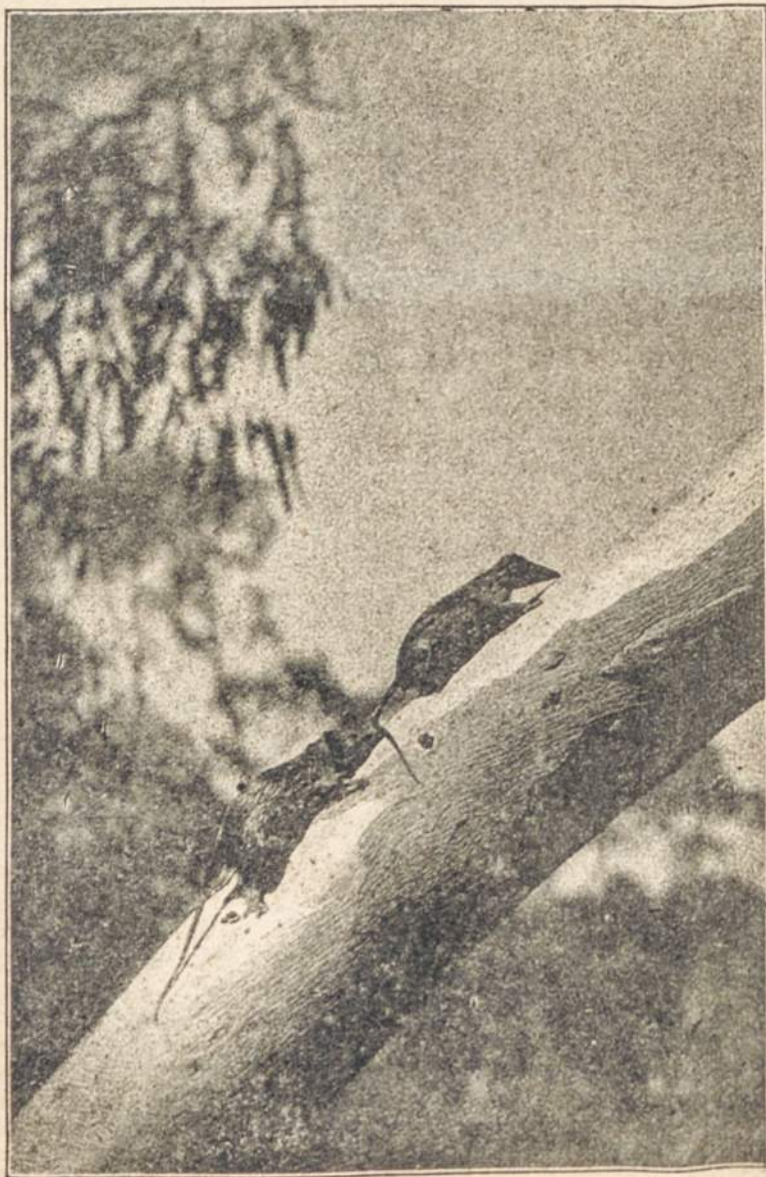
(b) the "Yalta" and "Potsdam" frontiers in the west, including most of East Prussia in the north, all of Silesia, and the Oder-Neisse line in the west.

It may be noted that the puppet government imposed on Poland by the Big Three for the exclusive benefit of Russia, surrendered the eastern frontier to Russia along the Ribbentrop-Molotov Line. This line is usually called "the Curson Line." However, the so called Curson Line of December 1919 was, in July 1920, amended at Spa to run considerably farther north — 50 km. east of the Gardinas (Grodno) — Vilnius (Wilno) — Daugavpils railroad line to separate Lithuania from Russia. Furthermore, together with Russian military and political domination, puppet Poland enjoys the Oder-Neisse Line in the west — so long as it please the Kremlin.

Consequently, Free Poles and Stalin's Poles profess the same claims against Germany, but differ regarding the frontiers in the east:

(1) the communist are willing to let Russia swallow all of Lithuania, the Baltic States, and the Ukrainian-Whiteruthenian populated areas of pre-war ("Riga Treaty") Poland; while —

(2) The Free Poles would prefer: (a) to see a mutilated Lithuania free, retaining for themselves just one-third of Lithuania with Vilnius, and (b) to help Russia perpetuate the dismem-

Aukščiau vis mažiau pavojinga...

berment of the Ukrainian and Whiteruthenian nations by including in Poland the most progressive western areas populated by these peoples.

Any objection to the "Wilno i Lwow" motto is answered by mechanical repetition: (a) by stressing the names of the two cities, Poland merely disclaims Russia's title thereto; (b) the "legitimate" Polish Government "has no mandate from the People of Poland to bargain away territories of pre war Poland"; (c) any frontiers are "by no means sacred and inviolable," but the final solution should await until after the liberation.

When doubts are raised regarding a mandate from the People of Poland (excluding but not forgetting the voice of the indigenous inhabitants of the territories in question) to enforce the Oder-Neisse Line after deporting millions of the indigenous population under truly "Russian conditions," — Free Poles have a ready answer. Poles are not at all responsible for the horrible mass expulsions from former Eastern Germany. These deportations were ordered by the Big Powers and were executed by Russian and Russian-directed puppet forces. Furthermore, the Oder-Neisse Line approved by the self-same Powers, represents "revindicated Polish territories." Any suggestion that, perhaps, the statesmen responsible for this monstrous decision might have been guided by the voice of conscience desiring "to compensate Poland" for the loss of territories in the East along the Ribbentrop-Molotov Line, — is bitterly denounced and denied by Free Poles. They want no "compensation" — they insist on "justice."

It never occurs to Poles, that, should the clock of history be turned back a millennium, they would not be "revindicating" any areas north of the Bug and the Vistula. It hardly occurs to them that the only true security of any people rests on the respect and love of its neighbors. No neighbor is respected and loved, unless is a good neighbor, — one honoring the property, rights and good name of other people.

"Tinginys..."

It seldom occurs to Free Poles that the armed coup organized by Pilsudski against Lithuania in 1920, during the negotiations for peace and immediately after the signing of an armistice pact, was wrong. Or that "Yalta" was merely a retributive repetition of what Lithuania had experienced earlier at the hands of Poles and the Conference of Ambassadors. They do not see that a Polish "island" in the city of Lwow — a flower planted in a neighbor's backyard garden — did not entitle the Poles to seize the entire area leading to and well past Lwow, — to destroy a neighbor's

garden simply because of a flower planted there.

The Ukrainian liberation movement was, until recently, well unified abroad. The right-wing nationalists, distrustful of various "international movements" and over-stressing armed resistance, left the Ukrainian National Council (UNR) this spring. It is difficult to estimate what actual repercussions this step might have inside the Ukraine. The UNR maintains regular liaison with the Lithuanian, Latvian and Estonian movements, and with White Ruthenian splinter groups, — with which the Balts have few

contacts. "Lwow i Wilno" is not a new motto: because of it, Lithuania supported the Ukrainian movement in the pre-war years and the Ukrainians bear good will toward Lithuania.

The Whiteruthenian — or Byelorussian — movement is not unified internally and is torn between several orientations externally. The situation is complicated by exaggerated claims regarding the conditions inside the country and by preposterous name-calling in the direction of an old and tried friend, Lithuania. The northern Balts consistently advise both major Whiteruthenian movements to come to an understanding with the Lithuanians first — and then cooperation between Estonians, Latvians, Lithuanians, Whiteruthenians and Ukrainians would be natural.

(To be continued)

PAVERGTUJU TAUTŲ KONFERENCIJA

Londonas, 1951.III.26. — Už geležinės uždangos esančių tautų vadai tremtyje, š. m. rugsėjo mėnesio gale, susitiks Londone apstarstyti, kas reikės daryti, kai įvyks valstybių vadavimas iš raudonųjų.

Šioje konferencijoje dalyvaus Lietuvos, Lenkijos, Čekoslovakijos, Vengrijos, Latvijos, Estijos, Rumunijos, Bulgarijos ir Albanijos atstovai. Jie išdirbs administracinius planus, kurie veiks kraštuose, išlaisvinus juos iš sovietų kontrolės.

(Daily Mirror, Sydny)

Redakcija: šios žinios tuo tarpu nepavyko patikrinti. Gavę papildomas žinias paskelbsime.

ŠVEICARIJOS LIETUVIŲ ŽINIŲ — tokiu pavadinimu Šveicarijos lietuviai išleido neperiodinį leidinį, vasario 8 d. data.

Leidinio tikslas, kaip Redakcija pasisako įvado žodyje, noras apjungti visus tautiečius Šveicarijoje į tikrą, aktingą lietuvių bendruomenę, kuri savo ruožtu veikliai dalyvautų viso pasaulio lietuvių bendruomenės gyvenime.

Leidiny s pausdinamas rotatorium.

Prenumeruokite
AUSTRALIJOS LIETUVIŲ

Gyvasis paminklas Lietuvai

PLB VOKIETIJOS KRAŠTO VALDYBA DĖKOJA

PLB Vokietijos Krašto Valdya savo laiške 1951.III.13 d., adresuotame Australijos Lietuvis redaktoriaus vardu, rašo.

"... leiskite pirmiausia pareikšti labai nuoširdžią lietuvišką padėką už tą taip kruopščią ir ne nuilstamą paramą, kurią Tamsta ir Australijos lietuviai organizuojate mūsų gimnazijai. Išdrįsime ją pavadinti VASARIO 16 vardu. Tuo būdu norėjome pastatyti gyvą ir konkretų paminklą Lietuvai. Tat, rodos, prasmingiau, negu betoninių ar marmurinių paminklų statymas. Kovojanči tauta kuri savo istoriją rašo prakaitu, ašaromis ir krauju, neturi laiko galvoti apie kitokius paminklus. Todėl tariame, kad mokykla, ugdatanti Lietuvai naujus darbuotojus, ir bus tinkamiausias mūsų viso pasaulio lietuvių, pastangų ir aukų įprasminimas. Kilnus supratimas ir iš visų pasaulio kraštų at einanti parama mus labai stiprina ne tik materijališkai, bet ir morališkai. Dar kartą dėkui Tamstai ir Australijos lietuviams už taip gražią ir aktingą paramą!"

Reikia pasidžiaugti, kad mokinių skaičius gimnazijoje sparčiai auga. Mūsų, Australijos lietuvių, globojamos I klasės mokinių skaičius per kelias savaites iš 17 išaugo iki 31. Štai, vardinis mokinių sąrašas: 1) Karklytė Aija, 2) Jassaitis Algirdas, 3) Gydas Evaldas, 4) Stankaitis Bronius, 5) Revaitė Elena, 6) Auderytė Marina, 7) Juodsnukytė Rūta, 8) Novikas Vytautas, 9) Teichertas Zigmas, 10) Sachryras Vilijus, 11) Seikas Edmundas, 12) Gydaitė Gertruda, 13) Kakstenaitė Adelė, 14) Klipštas Rimas, 15) Mikalkevičius Bernardas, 16) Revaitė Ona, 17) Teichertas Juozas, 18) Lidkutė Rūta, 19) Bucevičius Adolfas, 20) Kilotaitis Valteris, 21) Kiaupa Jonas, 22) Sprogys Martynas, 23) Brinkys Rudolfas, 24) Leliškys Helmutas, 25) Grigaitis Klausas, 26) Bakšas Reinhartas, 27) Oksas Guenteris, 28) Gudaitė Magdale-na, 29) Naujokaitė Erika, 30) Teišerskaitė Nijolė ir 31) Cypa Augustas-Algirdas.

Pastaba: Nr. Nr. 1-17 gyvena kartu su tėvais Diepholzo stovyk-

loje; kiti (18-31) gyvena bendrabutyje, nes jų tėvai gyvena įvairiose Vokietijos vietose.

Jeigu kas iš tautiečių norėtų pasiųsti individualų siuntinį kuriam nors iš mokinių, tai štai adresas: (23) Diepholz, Lager B am Flugplatz, Litauisches Gymnasium (Germany)

Tautiečius kviečiame ir toliau aktingai remti šį vienintelį pasaulyje lietuvišką žiburėlį, kuris, tikimės, duos Tėvynei ne vieną vertą žmogų.

AMERIKOS BALSAS

JAU KALBA ŠEŠIS KARTUS Į DIENĄ LIETUVIŠKAI

"Amerikos Balsas" — Voice of America — jau kalba į pasaulį kelis kartus į dieną lietuviškai. Vos prieš mėnesį — Vasario 16 atidarytas Amerikos Balsas nuo kovo 15 d. girdimas Lietuvoje ir pasaulyje 6 kartus į dieną šiomis valandomis ir bangomis:

New York	Adelaide	Banga
2 val.	16.30	48 m
11 val.	1.30	13, 16,
	/19, 25, 31, 41, 48 ir	
	/per BBC	19, 2430
17 val.	7.30	251 m
19.15 v.	8.45	48 ir 251
19.30 v.	10.00	48
22.45 v.	13.15	48; 49

Pastaba: Rytų Australijoje (NSW, Vic., Q.) girdima 30 minučių vėliau, o W. A. 1 val. 30 minučių anksčiau. Laiko skaičiavimas duotas europėjiškai (nuo 0 iki 24 val.). Bangų ilgis duotas metrais.

Amerikos lietuvių spauda rašo, kad kol kas kasdien bus transliuojama po 15 minučių, bet vėliau numatoma programa praplėsti. Esa numatomas didesnis štabas. Kol kas Amerikos Balse dirbą plk. K. Grinius, buv. Prezidento sūnus ir inž. Pov. Labanauskas, buv. karo laivo kapitonas, iki šiol abu dėstę Amerikos universitetuose.

Mūsų skaitytojus, kurie klausys šias transliacijas, prašome paiformuoti AL redakciją, kaip girdėti ir pasisakyti dėl pačios programos, nes turime paiformuoti lietuviškų transliacijų administraciją.

J. Švabaitė

Redaguoja Teta Rūta

Nemunas

(Tąsa)

— Klausykite, klausykite, — kalba ji srovėms, — jūs abidvi norite surasti tikrą kelią savo tautai. Kam jums bartis? Eikite viena kairėn, kita dešinėn. O ateitis parodys, kuris geresnis kelias.

Srovės išsiskiria. Mažesnioji, pasivadinsi Gilija, pasuka kairėn. Didesnioji — dabar Rusnė — dešinėn. Rusnė nusineša su savim ir luotelį.

Ji plaukia tiesiai šiaurėn, sutinka Susties upelį ir su juo drauge pasuka į vakarus. Rusnė nelinksma, nes tas nedorėlis Sustis vėl sukėlė ginčus ir, prisikalbinęs dalį srovės, grasina atsiskirti.

— Ir eik šalin, tu Atmata, — barasi kantrybės nebetekus Rusnė, — ir eik, o aš ir prisimint nenoriu, kad kurį laiką bendrą vardą su tavim turėjau. Dabar atsiskiriam, ir aš vadinsiuosi Skirvytis.

Tiesia sau kelią Skirvytis ir džiaugiasi ramybe. Pagaliau — po galybės dienų, po ginčų ir skaudžių atsiskyrimų, likusi srovė ryžtingai artėja prie tikslo.

Bet nebe ilgai džiaugiasi ramia kelione — iš tolo jis išgirsta ūžesį ir bangų plakimą.

— Mes savo kelią baigėm, — paskutinį kartą kranksi baltoji varna, — sudiev, Skirvyti, sudiev — Nemune... — Ji susigūžia savo luotelyje ir laukia.

Dar žingsnis — Skirvytis prakanda paskutinį žemės grumstą ir įsilieja į marios. Marios sujunda, ir banga užlieja Beržūnos pakrantę bebrų padarytą luotelį.

Skirvytis priglaudžia galvą prie marių krūtinės ir ilsisi. Kaip gera ilsėtis po tokios ilgos kelionės. Šalia jo ilsisi Atmata ir Gilija. Skirtingais keliais jie visi pasiekė tą patį tikslą. Ginčai ir pykčiai pamiršti. Jie visi jaučia, kad jie yra vieno krašto vaikai.

A. K.

(Pabaiga)

UŽDAVINIŲ ATSAKYMAI

Nr. 5. Jonas, šonas, tonas, ponas.

Nr. 6: Paršeliai (Vilkaviškio apskr.), Saločiai (Biržų aps.), Lašiniai (Marijampolės aps.), Vištytis (Vilkaviškio aps.), Cibuliai (Alytaus aps.), Kopūstai (Kretingos apskr.), Gaideliai (Šilutės ap.), Kuldūnai (Biržų apskr.), Vėdarai (Zarasų apskr.).

Nr. 7.: Katė sveria 4 sv., kėčiukas — 1 sv.

Nr. 8. Algis, dalgis, valgis.

KAREIVĖLIS

Kodėl toks liūdnas, mama jis be žirgo, šalmo ir ginklų, aplinkui žmonės svetimi garbės neprisega ženklų!

Gal be tėvynės liko jis kaip tu, kaip Dalia ir kaip aš ir niekas jo maldų tylių geram Dievuliui nenuneš?...

Jis neprakalbina manęs: tiktai, kai vienišas verkiu, pabyra ašaros ir jam iš negyvų tylių akių...

NAKTIS

Kai sielą s'egianti naktis uždengia miestą ir gatves aš tyliai pakeliu akis į susimąčiusias erdves.

Kalnų žvaigždele tolima, pavirsk nakties žiburėliu, ir vesk į tėviškę mane klaidžiu bedugnių takeliu...

KORESPONDENCIJA IŠ WODONGOS

Čia katalikų mokyk'oje mokosi 5 lietuvių vaikai. Visi mokosi labai gerai, ir seselės dažnai mus pagiria. Mokykloj kalbame tik angliškai, nes lietuviškai kiti vaikai trukdo. Bet namie visi kalba lietuviškai.

Julija Vinevičiūtė, 13 m.

Jonas Rūtenis

ALGIO ŽIRGAS

Pirko tėtis Algiui žirgą,
Jo kaktoj žvaigždėlė mirga.
Nors jis mažas ir medinis,
Bet bus jojant pirmutinis.
Eiklos kojos to žirgelio.
— Traukitės visi iš kelio!
Nesvarbu jam upės, tiltai...
— Pasisaugok, liks tik miltai!
Lekia žirgas, tartum vėjas —
Algirdas šaunus jojėjas:
Šimtas šuolių — vandenynas,
Antras šimtas — ir Berlynas

(Eglutė)

NAUJI UŽDAVINIAI

Uždavinys Nr. 9

(vert. 2 taškais)

Koks miestelis, atbulai perskaičytas, reiškia paukštį? Kur jis yra?

(Atsiuntė Julija Vinevičiūtė)

Uždavinys Nr. 10

(vert. 4 taškais)

Skanus vaisius aš esu,
Valgomas visų žmonių;
Jei du skiemenis nurysi,
Pats koks esi pamatysi;
Kąsi skiemenio dar pusę,
Kuop kvėpuojame pajusi.

ĮVEDAME SPORTO SKYRIŲ

Nors sporto reikalai visada rasdavo Australijos Lietuvių vietos, tačiau pradėdant šio numerio įvedamas specialus skyrius. Vinjetę šiam skyriui nupiešė dail. Marčiulionis. Perduodamas vinjetę dail. Marčiulionis palinkėjo:

— Mūsų čia ne daug tėra. Lai mūsų sportininkų ryžtas kovoti bus matuojamas čia vaizduojamojo pasakiškojo centauro jėgomis (t. y. abiem rankom ir visom keturiom kojom. Reč.) norint skinti laurus.

VISOMS AUSTRALIJOS LIETUVIŲ SPORTO ORGANIZACIJOMS

Pranešame, kad Fizinio Auklėjimo ir Sporto Įgaliotinis Australijoje ponas Leonas Baltrūnas iš savo pareigų pasitraukė ir perdavė jas A. L. B-nės Krašto Valdybai.

Krašto Valdyba šiuo reiškia viešą padėką p. L. Baltrūnui už jo atsiektus nuopelnus steigiant lietuviškus sporto vienetus Australijoje ir už tinkamą vadovavimą jiems.

Tikimės, kad ponas Baltrūnas ir ateityje neatsisakys palaikyti ryšių su Krašto Valdyba, savo naudingais patarimais padedant sėkmingai tęsti jo pradėtą darbą šioje strityje.

Kartu kviečiame visas sporto organizacijas įsijungti į A. L. B-nę, priklausant tiesioginiai Krašto Valdybai, kuri sporto reikalams tvarkyti yra pasiskyrusi atitinkamą asmenį.

Linkėdami sėkmės persiorganizavimo darbe, tikimės, jog visi be išimties esantieji Australijoje lietuviški sporto klubai pareikš norą bendradarbiauti su mumis.

Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdyba

"VYTIS" METINIŲ ANGOJE

Praeitais metais Rovo. 28 d. Adelaidėje įsisteigė Lietuvių sporto klubas, kuris pasirinko Vyties vardą.

Svenčiant pirmąsias metines įdomu pažvelgti į praeitį. Kadangi laiko tarpas trumpas, tad ir nuopelnai trumpi, bet reikšmingi.

Vytiečiai-krepšininkai laimėjo 1950 metų Pietų Australijos krepšinio meisterio vardą ir Paguodos Rato Nugalėtojo vardą. Australijos Lietuvių Krepšinio pirmenybėse laimėjo II vietą ir Pietų Australijos Pabalikio tautų krepšinio turnyre II vietą.

Turėjo vienas draugiškas krepšinio rungtynes su Melbourne VARPO krepšininkais, kurias laimėjo.

Taigi, Vytiečiai-krepšininkai iš varė gilią vagą krepšinyje.

1950 m. liepos 17 d. Klubas surengė Dariaus-Girėno minėjimą ir du šokių vakarus su programa.

Ateityje Pietų Australijos krepšinio pirmenybėse žais dvi Vyties krepšinio komandas. Klubas rengia lauko teniso aikštelę, kur tenisistai galės žaisti savųjų tarpe. Numatoma suorganizuoti šachmatininkus ir stalo tenisininkus.

Didžiausia kliūtis didesnio veikimo išvystymui — tai neturėjimas savų patalpų, kur laisvalaikio jaunimas galėtų pasiskaityti laikraščių ar pažaisti šachmatais bei stalo tenisą.

Tikimasi, kad švenčiant antras metines ir šios kliūtys bus nugalėtos.

Dabartiniu metu klubo valdybą sudaro J. Pyragius-pirm., Č. Zamoisckis -vice-pirm., J. Janavičius - sekretorius, N. Taparauskienė-

iždininkė ir Fišeris-narys.

Tad švenčiant antras metines linkima Klubo valdybai nugalėti esamas kliūtis, o krepšininkams neužleisti turimų pozicijų ir išsikvoti visur pirmąsias vietas.

JuRa

SKLANDYMO VARŽYBOS

Per Velykų atostogas, š. m. ko. vo 23-26 d.d. Waikerie įvyko Pietų Australijos sklandymo varžybos, kurios buvo iš viso pirmos Australijoje. Dalyvavo Adelaidės Waikerie, Viktorijos sklandymo klubai su 8 sklandytuvais ir 18 sklandytojų.

Sklandytojas J. Pyragius, startavęs sklandymo klubo sklandytuvu Gull I, laimėjo aukščio varžybose pirmą vietą, iškildamas 6250 pėdų ir išsilaikymo ore varžybose antrą vietą, išbuvęs ore 5 valandas 26 minutes.

SKLANDYTOJŲ POBUVIS

Balandžio 27 d., penktadienį, VYTIES sporto klubas rengia po buvį Osborne salėje. Klubo valdyba kviečia pobuvį visus tautiečius. Susirinkę draugėn palinkėsime mūsų krepšininkams geros sėkmės prasidėjusiose šių metų Australijos krepšinio pirmenybėse.

Pakvietimai gaunami ir staliukai užsisakomi iš anksto pas Vyties klubo narius.

Gervazas Maukelė

MANE VADINKIT PONU — MAN BUS LABAI MALONU

Direktoriaudamas Kaune, Buvau galingu ponu.

O čia vadina jie mane Tiesiog kažkokiu John'u.

Ir buvęs mano ūkvedys Man pagarbos nereiškia. Juk kas gi jį čia pabaidys! Jis man jau lygus aiškiai.

Ir bosas, nuolat įkyrus, Vis primena nesmausti. Turėjau du dvarų centrus, O čia — geriau neklauskit...

Pilni delnai skaudžių pusių, Nuo kastuvo, nuo dalbos. Ir jau iš niekur negaliu Sau prisišaukt pagalbos.

Tą viską raumenys pakęs, Tik baisiai nemalonu, Kai niekad niekas čia manęs Nepavadina ponu.

Palmes pavesy

Kažkaip tai netikėtai ir dar labai pavėluotai atsiradau čia Australijoje. Melbourne, palmės pavesyje.

Didžiulis žodynas po pažastimi — mano raktas į geležinkelių stotis, valgyklas, teatrus ir t. t. Kad dar būčia vienas, būtų nieko, bet mano draugas tiesiai iš pat Dzūkijos dugno, Krokialaukio parapijos. Tas net žodynu nesinaudoja, nes jo nuomone, ten viskas rašyta suvalkiečių tarpe, kurios jis esą nesimokęs. Taigi, vainikuotas dviguba bėda, apie pusę dvylikos ir atsiradau su bičiuliu po ana palme.

— Cik tu klausyk, kap čia visi lietuviškai šneka, — kūmščioja prietelius. — Visai kap Krokialauky, o tu žioplai dar visokių knygų prisipirkiojai. Sakiau, kąd pinigai kap į balą. Cik tu klausyk!..

— Tai kada gi, Jonai, pirksi karą?... — girdžiu tūlas tautietis skustu smakru, dar lietuvišku "truputį apnešiotu" švarku klausia antrąjį, stambių pirštų, linktelėjusį baritono savininką, kuris pagal kryptį turėjo būti anas "turtingasis" Jonas.

— Cik tu žiūrėk, kokis anas bagotas, — įtikinėja mane mano palydovas beveik iššokusiomis iš nustebimo akimis. — Anas nupirks karų ir tuo karai šitam pasviecy baigsis!..

Čia jau ką nors kitą reiškia, — bandžiau užginčyti, bet bendrakeleivis beveik griebė už mano nuosavo šlipso.

— Mano tėvas su kolčiakais vajavojo ir daug rozų pasakojo, kap anas su šitais in karų ėjo. Ką tu man broliai šneki — šito žodžio aš jau nemilysiu.

— Gerai, — sakau, — tegu jau tavo tiesa būva.

Užpakaly kažkas sučiulbėjo tokiu jau sklanžiu sopraniuku, kad neišlaikęs pasisukau... Pasisukau ir likau anoje padėtyje..

Keturios lietuviškų dirvonų dukros..

Myniau draugui ant mazolio, o tas ir paliko išsiziojęs: — Cik tu žiūrėk — žvakės ne mergos!..

Paveržiau šlipsą, patrynau batus į kelnes, o mano bičiulis atvėrė plačiai švarką, norėdamas pademonstruoti savo drobinius marškinius, bet deja!.. Iš būrio išsiskyrė gražiai nauaugusi žmogysta. Ant jo pečių kabojo paskutinės mados pusrudis švarkas. Juodi batai, šviesios kelnės ir mėlyna "peteliškė" po smakru užstojo mus kaip mėnulis saulę.

— Tai važiuojam, mergaitės, šiandien į byčių? — kreipiasi anas.

— Kur? — klausiu bendrakeleivį.

— Anas irgi nebednas, — aiškina, — jis veiš anas visas ant bičių. Matyt, gspadorius ir vakar ar šiandien bites kopė, tai ir kviečia ant medaus, arba kitaip imant — bičių.

— Hm — gal ir taip, — samprotauju.

— Gaila, bet nepaėmiau trusikų kartu, — įsiterpia viena.

Čia jau ir man akys krustelėjo.

— Kaip tai?.. Anie čia tik su trusikais medų valgo?!

— Turėtų taip būti, — maišosi pasekėjas, — kopinėti po trusiku negalėtų, ba visų nugarų sukandziotų. Anava, mano tėvų kap įsispitė bitės tai kumelą bevik negyvai užkandziojo.

Aplinkui taip ir klegėjo: karai, ūetai, svarai, danciai ir t.t. ir t.t.

Suskambėjo varpelis, ir žmonės pradėjo nerūpestingai kiloti kojas bažnyčios link.

Skambėjo lietuviškos giesmės. Draugas, ištraukęs ilgą rožančių, barškino karoliukais ir išmeigęs akis į angelą su triūba krutino lūpomis.

Račiame maldos įkarštyje kažkas pakišo medinę lėkštę pilną variokų. Susimaišėme. Norėjau mesti šilingą, bet bičiulis sulaikė: "Mesk tą rudą, kap tas bagotas Jonas: anie yra sunkesni ir greičiau sudarys svarą." Paklausiau, ir surinkęs visus raudonus supyliau į aną indą.

Patenkinti atleidome diržus, patėmpėme gūžius ir užtraukėme kartu su choru:

— Nuo, karo, bado, maro, ligos apsaugok mus, Viešpatie!..

Ignas

KARAS KOREJOJE

Jungtinių Tautų armija pamažu bet pastoviai verždamasi pirmyn visu frontu pasiekė buvusią šiaurės ir pietų Korėjos sieną — 38-tąją paralelę. Jau kuris laikas iš MacArthur'o štabo buvo pranešama, kad raudonieji tvirtinasi netoliese į šiaurę už 38-tos parale-

lės, kur numato gintis arba, gal būt, net pereiti į puolimą. Aviacijos žvalgai praneša apie didžiules transporto voras nuo Mandžurijos sienos. Dieną ir naktį aviacija vykdo puolimus, padarydama raudoniesiems didžiulį nuostolių ir trukdydama jų tiekimą.

Balandžio 4 d. JT tankų daliniai peržengė 38-tąją paralelę ir pradėjo veržtis pirmyn. Tačiau sutikė labai stiprų raudonųjų pasipriešinimą vėl pasitraukė į išeities pozicijas. Artilerija ir aviacija pradėjo didžiulį raudonųjų pozicijų bombardavimą. Manoma, kad raudonieji turi sukoncentravę apie 60 divizijų (500.000) kariuomenės.

JT armija vėl pradėjo veržtis

per 38-tąją paralelę.

Kartkartėmis pasirodą rusų lėktuvai beregint "nubaidomi."

TAIKOS SUTARTIS SU JAPONIJA

JAV-bių specialus atstovas Mr. John Foster Dulles, po ilgesnį laiką trukusių pasitarimų su Japonijos vyriausybe, o taip pat Australijos, N. Zelandijos ir kt. vyriausybėmis, paruošė taikos sutarties projektą su Japonija, kurį išsiuntinėjo suinteresuotoms valstybėms susipažinti ir pareikšti savo nuomones.

Pagal šią sutartį, Japonijos teritorija apribojama keturiomis pagrindinėmis salomis su eile mažesniųjų šlėlių. Japonija atsisako nuo bet kokių teisų ar pretenzijų

į Koreją, Formozą, Puskadores (į vakarus nuo Formozos) ir Antarktikos sritį.

Sutartimi numatoma, kad Ryukyu ir Boni salynai gali būti administruojami JAV-bių, kaip Jungtinių Tautų patikėtinių.

Pripažinimas Rusijos autoritetu Pietų Sachalino pusiasalyje ir Kurilų salyne priklausys nuo to, ar Rusija taps sutarties dalyviu. (Pietų Sachalinas — nuo 50 paralelės — buvo perduotas Japonijai po 1905 metų rusų pralaimėto karo, ir vėl grąžintas po šio antrojo pasaulinio karo. Sachalinas gana turtingas naftos šaltiniais, anglies klodais ir kt. turtais, nors klimatas ten gana šiuokštus. Gyventojų skaičius 1948 m. buvo apie 150.000 Kurilų salyną Japonija gavo iš Rusijos 1875 metais).

Japonija turės teisę, savisaugos reikalui, atitinkamai apsiginkluoti.

Prekybos srityje Japonija turės teisę varyti prekybines operacijas su kitomis draugiškomis tautomis.

Pramonės ir prekybos laivyno kapacitetai neapribojami.

Filipinų pretenzijos dėl reparacijų atmetamos, nes, Mr. Dulles nuomone, reikia žiūrėti ne tik teisingumo, bet ir ūkisko tikslingumo.

Šios sutarties projektas įteiktas ir Rusijai, bet, kaip pareiškė Mr. Dulles, jos dalyvavimas iš viso nėra reikalingas.

Šalia šios sutarties projektuojamos dvi kitos sutartys. Pagal vieną turėtų būti garantuotas saugumas Pacifiko regijone; pagal antrąją, pasirašius sutartį su Japonija, JAV-bės turi teisę Japonijoje laikyti kariuomenę.

Tuo tarpu dar nežinoma, kaip reaguos kitos valstybės, bet atrodo, kad sąlygos dėl to nedaug tepakitės.

TRUMPOS ŽINIOS

— Vakarų sąjungininkai panaiškino ribojimą vokiečių pramonei. Nuo šiol vokiečiai gali gaminti neribotai plieną, sintetinį benzina ir gumą, o taip pat statyti neribotą dydžio prekybinį laivyną.

Visa tai padaryta tam, kad padėtų Vakarų tautų ginklavimosi programą įvykdyti.

— Nuo balandžio 2 d. oficialiai pradėjo veikti Atlanto pakto tau-

tų kariuomenė, kuriai vadovauja gen. D. Eisenhoweris. Kariuomenė šiuo metu turini apie 200.000 karių. Ją sudaro amerikiečių, anglų, prancūzų ir kitų tautų daliniai.

— Anglų teisėjas Mr. Russell su žmona, važiuavę automobiliu Bonnoje buvo vokiečių minios užpultas ir vos nenulinčiuotas. Vokiečiai šaukė: "Mirtis anglams!"

Vokiečiai šventė iškilmingą tiltu atidarymą per Vesperio upę.

— Britų laivininkystės bendrovės įspėjo laivų savininkus, kad dėl perlėto iškrovimo bei pakrovimo Australijos ir N. Zelandijos uostuose sumažinami prekių transportai į šiuos kraštus. Laivų krovimo vilkinimas vyksta dėl nuolatinių streikų, atsisakymo dirbti viršvalandžius ir pan. Dėl to prekių kainos kyla.

— Žymi Australijos dainininkė Marjorie Lawrence, kuri po 10 metų atvyko aplankyti Australiją pareiškė, kad kiekvienoje Australijos steitų sostinėje galėtų būti opera, nes meniškų jėgų tam pakaktų. Dabar gi visi šios srities talentai išvyksta į užjūrius, nes Australijoje jiems nėra kas veikti.

— Imigracijos ministeris Mr. Holt pareiškė, kad tik vienas DP imigrantas rastas kaip komunistų agentas ir už ardomąją veiklą deportuotas.

Vienam ar dviem imigrantam nebuvo leista išlipti Australijoje gavus saugumo organų Europoje pranešimą.

— Indo-Kinijoje vėl pradėjo aktingai reikštis sukilėliai prieš okupacinę prancūzų kariuomenę.

— Dr. John Dunning, žymus fizikas JAV, pareiškė, kad ateinančią mėnesį (balandis-lapkritis) busią patys pavojingiausi JAV-čms. Jis įspėjo, kad ant New Yorko gali būti numesta ne viena, bet 10 atominių bombų.

— Europos ūkio komisija paskelbė, kad 1950 metais Vakarų valstybės pagamino 140 mil. tonų plieno, o Sov. Rusija su visais okupuotais kraštais 32 mil. tonų.

— Į Korėjos frontą, kaip praneša spauda, esą gabenami nauji ginklai. Manoma, kad jų tarpe ir atominiai artilerijos sviediniai.

— JAV-bių laivynas pradės naudoti torpedas, kurios gali pataikyti į taikinį, kurio nematyti. Paleista torpeda vairuojama iš laivo ar lėktuvo.

— Viešosios nuomonės tyrinėjimo institutas Australijoje apklausinėjo 1700 suaugusių asmenų dėl galimo Sov. Rusijos ir JAV-bių karo. Į klausimą, ar karas prasidės šiais metais, 72% atsakė ne, 13% atsakė taip ir 15% neturėjo nuomonės. Į klausimą, jei karas kiltų šiais metais, ką turėtų daryti Australija, 80% atsakė turėtų eiti kartu su JAV prieš Sov. Rusiją, o 20% atsakė neigiamai arba neturėjo savo nuomonės.

— Kovo 27 d. prasidėjo Vašingtone Amerikos tautų konferencija, kurią sušaukė JAV vyriausybė Konferencijos tikslas — suvienyti visas Amerikos tautas glaudesniai bendradarbiavimui kovoje su komunizmo pavojum. Konferencijoje dalyvauja 21 valstybės atstovai.

— Prancūzijos prezidentas Mr. Auriol kovo 28 d. atvyko į Vašingtoną ir turėjo pasitarimus su JAV Valstybių prez. Mr. Trumanu.

— Mr. Rayburn, referuodamas karinės prievolės įstatymą JAV parlamente, pareiškė, kad ne tik kiniečių armija yra sukonzentruota Mandžurijoje. Jo žodžiais, JAV-bės "yra akivaizdoje baisaus pavojaus, kuris gali reikšti trečiojo pasaulinio karo pradžią."

Iš kitų šaltinių patiriama, kad ta "nekiniečių" armija esanti ne kas kita, kaip Rusijos armija.

— Čekoslovakijos pasiuntinys Sūdnejuje, gavęs savo vyriausybės įsakymą grįžti į tėvynę, iš pareigų atsisakė ir paprašė Australijos vyriausybės egzilio teisės — pasilikti Australijoje. Jis suteikė Australijos užs. reik. ministeriui svarbių informacijų apie komunistų pasiruošimus Australijoje.

— Žiniomis iš Paryžiaus, Kinijos komunistų vadas gen. Mao Tse-tung praėjęs mėnesį lankėsi Maskvoje ir prašė Staliną karinės ar politinės intervencijos baigti karą Korėjoje.

— Ateinantį mėnesį JAV-bėse bus daromi atominių ginklų bandymai.

— Gen. MacArthuras pareiškė, kad karas Korėjoje negalės būti baigtas, kol Kinijos teritorijoje bus formuojamos naujos armijos. Jo nuomone, reikia smogti Kinijai. Jis mano, kad Kiniją nugalėti nebūtų sunku, nes ji neturi nei pramonės, nei reikalingų žaliavų, be to, jos viduje labai neramu.

1951 m. balandžio 9 d.

— 15 —

AUSTRALIJOS LIETUVIŠ

Į AUSTRALIJOS LIETUVIUS

Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto Taryba, susirinkusi į pirmąjį metinį suvažiavimą, 1950 metų gruodžio mėn. 29-30 d. d., sveikina visus Australijoje gyvenančius lietuvius ir dėkoja už gražią lietuvišką veiklą.

Tik tautinėje vienybėje, susiklausyme ir tvirtai susiorganizuotose geriausiai prisidėsime kovoje dėl Lietuvos Laisvės ir Nepriklausomybės.

Mes kviečiame visus tautiečius aktyviai dalyvauti Australijos Lietuvių Bendruomenėje.

Prezidiumas: (pas.) J. Kalvaitis, A. Ustjanauskas, S. Balčiūnas

Į PASAULIO LIETUVIUS

Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto Taryba, susirinkusi į pirmąjį suvažiavimą 1950 metų gruodžio mėn. 29-30 d. d., kreipiasi į pasaulio lietuvius ir skelbia kad —

Australijos lietuviai stoja solidariai į darnias gretas kovoje dėl Lietuvos tautos laisvės ir nepriklausomybės atstatymo ir pasižada tą kovą vispusiškai remti.

Mes kviečiame visus lietuvius, gyvenančius įvairiuose pasaulio kraštuose, kuo aktyviausiai prisidėti mūsų bendroje kovoje visomis galimomis priemonėmis, kad mūsų bendras tikslas, Lietuvos laisvė ir nepriklausomybė, būtų kuo greičiau atsiiektas.

Prezidiumas (pas.) J. Kalvaitis, A. Ustjanauskas, S. Balčiūnas

MAŽ. LIETUVOS TARYBA
DĖKOJA

Maž. Lietuvos Tarybos pirmininkas p. E. Simonaitis atsiuntė AL redaktoriaus vardu tokį laišką:

"Tamstos laišką 1951 m. vasario 20 d. ir 48,14 DM, atsiųstus p. Liudo Šlausto, gavau.

Prašau jam ir visiems aukotojams perduoti Mažosios Lietuvos Tarybos Prezidiumo padėkos žodį. Mums labai džiugu, kad ir Australijos lietuviai gerai supranta Mažosios Lietuvos reikšmę Lietuvos valstybei ir Tarybos darbą remia.

Nuoširdžiai sveikina

Jūsų E. Simonaitis

MLT Prezidiumo Pirmininkas

Aukas Mažosios Lietuvos Tarybos reikalams ir toliau prašome

siųsti AL adresu, o mes persiųsimė jas pagal paskyrimą.

AL Leidykla

"SUDIEV, KVIETKELI!" Pulgio Andriušio, jau surinkta 5 lankai (80 puslapių). Knygos rinkimas, baigus spaustuvės organizacinius darbus, eina gana sparčiai. Kenčiame dėl neturėjimo nuosavų popieriaus pjaustymo ir knygų segimo mašinų. Jos gana brangios. Tikimės, kad pirmoji lietuviška knyga Australijoje išvys dienos šviesą jau netrukus.

Toliau numatoma išleisti puikų romaną jaunimui — "Nusidėjėlė", Karolės Pažeraitės, kurio ištrauką talpiname šiame AL numeryje

MUSŲ RĖMĖJAI

"Australijos Lietuviai" paramos atsiuntė šie tautiečiai:

Kazys Bielkevičius	2/0
V. Pleškūnas	2/0
L. Sakalauskas	2/0
A. Pekūnas	2/0
Julius Zentelis	12/0
J. Gabrielaitis	2/0
Z. Jokūbaitis	2/0
J. Jonaitis	2/0
Z. Brėdikis	2/0
Vladas Palaitis	20/0

Visiems nuoširdžiai dėkojame.

AL Leidykla

PASKOLĄ PERVEDA Į AUKĄ

Šie tautiečiai grąžino paskolos laktus savo paskolą pervesdami į auką spaustuvės stiprėjimui:

J. K.	£3
Dail. Vaclovas Ratas	£1
J. Š.	£5
Pr. Šalkauskas	£1
Jonas Martišiūnas	£1
A. Milvydas	£1

Visiems nuoširdžiai dėkojame, — Jūsų aukos eina spaustuvės tolimesnam kūrimui ir stiprinimui.

AL Leidykla

ALEKSUI ALKEVIČIUI, paukojusiam darbo dieną su "viršvalandžiais" spaustuvės įrengimus ruošiant š. m. kovo 31 d., nuoširdžiai dėkojame.

AL Leidykla

SMUIKO REČITALĮ

duos per radiją smuikininkas Pr. Matiukas š. m. balandžio 12 d. 9 val. 15 min. per 5AN stotį Adelaide.

Be kity, bus išpildyta lietuvių kompozitoriaus Broniaus Budriūno — Rauda.

T A U T I Š K I

kaklaraikščiai (£1), juostos (£3), juostelės knygoms (5 šil.), juostelės pagalvėlėms (10 šil.). Spalvų ir derinių įvairumas. Gaminama ir pagal užsakymą. Meniškas darbas.
Kreiptis: Australijos Lietuvis, 35 Cator St., Hindmarsh, Adelaide, S. A.

LIETUVIŲ TEISININKŲ
D-JOS SUSIRINKIMAS

Š. m. balandžio 21 d., šeštą dieną, šv. Juozapo salėje (Pirie St.), lygiai 7 val. vakare įvyks Lietuvių Teisininkų Draugijos Užsienyje susirinkimas. Pobūviui numatyta S. Čibiro referatas "Austrijos teismų santvarka" ir V. Požėlos pranešimas "Mūsų buitis tremtyje". Draugijos nariai prašomi uoliai dalyvauti susirinkime.

L.T. D-jos Užs. Valdyba

IEŠKOMAS BUTAS arba KAMBARYS SU VIRTUVE, lietuvių šeimai iš 2 asmenų, be vaikų. Turintieji išnuomoti arba žinantieji kas išnuomoja būkite malonūs pranešti AL Redakcijai.

Paieškoma
ADA KAUSYTĖ-LAMSARGIENĖ

Ieško Elė Giedraitytė-Adomėnas, 3551 So. Union ave., Chicago 9, Ill., U. S. A.

SKUBIAI REIKALINGAS
D A I L I D Ė

sugebąs vadovauti statybai. Kreiptis laišku: P. Valasinavičius 148 Princes St., North Carlton Asmeniškai darbovietėje Lot 26, Grand View ave., of Warrs St., Maribyrnong, (Vic.)

VEDYBINIS SKELBIMAS

Ieškau rimtos lietuvaitytės 22-26 m. gyvenančios Vakarų Australijoje (W. A.). Esu 178 cm. ūgio, abstinentas. Atsakysiu tik į rimtus laiškus. Laiškus (su foto) siųsti: Nr. 600, c/o Australijos Lietuvis, 35 Cator St., Hindmarsh ADELAIDE, S. A.

— JAV dvi kariuomenės divizijos išvyko į Japoniją.

NAMUS

AR ŽEMĖS SKLYPĄ
geriausia pirkti tarpininkaujan:

WESTERN & COCKS

Nekilnojamųjų turtų pardavimo agentams. Sažiningas patarnavimas. Sutvarkomi visi pirkimo ir paskolos gavimo dokumentai.

Adresas:

Savings Bank Buildings

(8-tas aukštas)

Kings William St. Adelaide

Tel. C 3942, priv. X4461 ir

LF 3350

Moterų, vidaus ir vaikų ligų gydytojas

M. ŠEŠTOKAS

praneša bičiuliams naują savo adresą Adelaidėje: 20 Cardwell St. City.

Garantuotai aukštos kokybės europietišką

PORTFELI

40% pigiau nei krautuvėje galima užsisakyti betarpiškai dirbtuvėje

V. SAUDARGAS

Leather Goods Manufacturer

179 Green Point Road

COMO, N. S. W.

Rašyk savo pageidavimus. Susipažinimui siunčiami odos pavyzdžiai ir portfelio brėžiniai. Užsakytojui gražinami pinigai, jei portfelis nepatiktų

KNYGOS MŪSŲ ATŽALYNUI

Mūsų jaunimas yra nutautimo pavojuje. Saugokime jį Lietuvai per lietuviškąją kalbą, per lietuviškąjį meną, dainą, per lietuviškąją knygą.

Sunkus lietuviškosios knygos kelias ne savoje tėvynėje. Jau kuris laikas, kai mūsų jaunimui neišleidžiama jokia lietuviška knyga. Lietuvių Spaudos Centras Amerikoje **G a b i j a** eina lietuvių jaunimui talkon: šiais metais **G a b i j a** išleidžia mūsų klasikų raštus, skirtus jaunimui. Pirmaisiais leidiniais eina Vinco Pietario "La pės pasaka", Lazdynų Pelėdos "Motulė paviliojo", Motiejaus Valančiaus "Vaikų knygelė" ir Vinco Krėvės "Milžinkapis." Toliau bus leidžiama Vaižganto, Žemaitės, Šatrijos Raganos ir kitų lietuvių rašytojų raštai. Visi leidiniai bus iliustruoti mūsų dailininkų piešiniais.

Šiais metais išleistos knygos atskirai perkant kainuos mažiau 3 dolerių (27 šil. Austr.), gi prenumeruojant jas iš anksto te kainuos 2 dol. (18 šil.). Kiekviena naujai išjusi knyga pirmoje eilėje bus išsiuntinėta prenumeratoriams.

G a b i j a, tikėdamasi tėvų, mokytojų ir jaunimo organizacijų paramos, kviečia visus į talką. Užsakę šias knygas jaunimui, jūs suteiksite daug džiaugsmo jiems, o leidyklai padėsite atlikti svarbų kultūrinį žygį.

Prenumeratą siųsti šiuo adresu: **G a b i j a**, 340 Union ave., Brooklyn 11, N. Y. U. S. A.

PARAMA LIGONIAMS

Aukų sanatorijose gulintiems tautiečiams Vokietijoje paremti atsiuntė šie asmenys.

Vyt. Žemkalnis £1
J. Varškys £10
E. Martinavičius £4
L. Kulakauskienė £2
N. Butkūnas 6/10
A. Jančiauskienė £1
Martytė Kocėnaitė £1

Visiems nuoširdžiai dėkojame.

SIUNTINIAI LIGONIAMS

Kovo 12 ir 30 d. pasiūsta viso 17 siuntinių tokios sudėties: kavos pupelių 4,5 sv. ir šokolado 0,5 sv. Siuntinio kaina su pašto išlaidomis, įpakavimu ir draukliumu yra £2. 4. 8. Visi 17 siuntinių kainuoja £37.17. 0.

Siuntiniai pasiūsti šioms asmenims: J. Gužui (Heinlignhafen) Ignui Bajoraičiui, Kaziui Babonui, Irenai Benderytei, Br. Čižauskui, Antanui Mažeikai, Alek. sui Mažučiui, Kostui Anevičiui, Johanai Lukšaitienci, Magdelenai Federavičienei, Jonui Stankaičiui Vincui Šestakauskui, Algirdui Šalčiui, Kaziui Makrickui, Mikui Radzevičiui, Kleopui Žukauskui ir Broniui Tumoniui (visi Heilstaette Huntlosen).

Siuntiniai visi apdrausti.

Dabartiniu metu ligonių sąskaitoje yra £4. 5. 9.

AUSTRALIJOS LIETUVIS

redaguojamas Redakcinės Kolegijos. Ats. redaktorius Jurgis Glušauskas. LEIDĖJAS — Australijos Lietuvio Leidykla. Raštus Redakcija taisy ir trumpina savo nuožiūra. Honorarai mokami tik iš anksto susitarus. PRENUMERATA: metams 28 šil., pusei metų 14 šil., 3 mėn. 8 šil. Užsienin kaina ta pati. Atskiras numeris 1/4. SKELBIMAI: 2 pensai už žodį. Už skelbimų turinį Redakcija neatsako.

Adresas:

AUSTRALIJOS LIETUVIS
35 Cator St. Hindmarsh,
ADELAIDE, S. A.

The Australian Lithuanian, the Lithuanian fortnightly. Authored Jurgis Glušauskas.

Printed by Australijos Lietuvis Publ. Co., 35 Cator St. Hindmarsh, S. A.

Visuose reikaluose Jums padeda

JUOZŲ ŽUKAUSKO

KALBINĖ — TEISINĖ — INFORMACINĖ — PAGALBA

Dokumentų vertimai ir jų tvirtinimas. — Visų rūšių raštai angliškai — Visokiariopa informacija. — Kalbinė pagalba įsitaigose. — Tarpininkavimas perkant ar parduodant nuosavybę. Atsakymai į klausimus. + Pasitarnaujama ir korespondenciniu būdu.

Kreiptis:

Kasdien 2—5 val. p. p. ir šeštadieniais 10—1 val. —

706 Manchester Unity Building

185 Elizabeth St.

S y d n e y

Tel.: M4878

Kasdien 6—8 val. vak. —

10 Peel St.,

Kirribilli,

S y d n e y.

Tel.: XB4312

Korespondencijai adresas: Box 58, Milson's Point P.O., Sydney